

Lokal fördelning av satsningar år 2023 – 2026

Gotlands län

Inledning

I budgetpropositionerna och ändringsbudgetpropositionerna för 2023 – 2026 års räkning har regeringen gjort ett antal generella och riktade satsningar på kommuner och regioners verksamheter. Satsningarna berör främst skola och utbildning, hälso- och sjukvården och det civila försvaret, men även andra kommunala och regionala områden. I vårändringsbudgeten för 2026 föreslår regeringen ytterligare satsningar på dessa områden. I länsbladet nedan beskrivs ett antal av de satsningar regeringen har gjort mellan 2023–2026, samt ett antal föreslagna satsningar till vårändringsbudgeten för 2026. Totalt har regeringen satsat ca 59 miljarder kronor på kommuner och regioner sedan år 2023. Notera att samtliga satsningar på kommuner och regioner inte ingår i länsbladet, som i stället representerar ett urval av satsningar. Tabellerna i länsbladet är därmed ej uttömmande, och innehåller endast information om utvalda satsningar. Vissa satsningar saknar regional nedbrytning och beskrivs i text. Alla medel anges i miljoner kronor.

1 Förstärkning av de generella statsbidragen

Tabell 1.1. Satsningar på kommunsektorn 2023 – 2024 - Region Gotland

Satsning	Förstärkning av de generella statsbidragen BP23	Tillskott till de generella statsbidragen BP24
	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	24,5	40,5
Summa kommuner	24,5	40,5
	Medel – Regioner	Medel – Regioner
Region Gotland	10,5	17,4

- **Förstärkning av de generella statsbidragen**

Under år 2022 ökade de kommunala utgifterna nämnvärt, bl.a. på grund av den höga inflationen. Regeringen ville undvika neddragningar i välfärden och minskning i sysselsättningsgrad, och förstärkte de generella statsbidragen till kommuner och regioner permanent med 6 miljarder kronor från och med 2023. Givet ett fortsatt utmanande läge under år 2023 gjorde regeringen ytterligare en permanent förstärkning med 10 miljarder kronor från och med 2024. De nedbrutna beloppen är indikativa.

- **Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner**

Medel till befolkningsmässigt mindre kommuner fördelades 2022–2024 till de 70 kommuner som fick störst bidrag per invånare från det kommunalekonomiska utjämningsystemet eller hade färre än 9 000 invånare. De kommuner som fick medel 2022 och 2023 bedömdes också få medel 2024. År 2024 beräknades 91 kommuner få medel. Nedbrytning saknas.

2 Satsningar på hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst

Tabell 2.1. Satsningar på hälso- och sjukvård till regionerna 2023 – Gotland

Satsning	Medel för uppdatering av cancerstrategin samt en ambitionshöjning för att kunna ta ett helhetsomtag om cancer och barncancervården	Vaccinationer covid-19, medel till regionerna för vaccinationer under 2023
Region Gotland	2,1	2,9

Tabell 2.2. Satsningar på hälso- och sjukvård till kommunerna 2023 – Gotland

Satsning	Förstärkt vård (generella statsbidraget)	Satsning på förlossningsvården och kvinnors hälsa BP23	Förlängd satsning på landsbygd	Placeringsstöd till kommunerna i barn- och ungdomsvården VÄB23	Äldresamtal
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	5,8	1,2	1,8	0,4	0,8
Region Gotland	5,8	1,2	1,8	0,0	0,0
Summa län	11,7	2,3	3,5	0,4	0,8

Tabell 2.3 Satsningar på hälso- och sjukvård till regionerna 2024 – Gotland

Satsning	Region Gotland
Förstärkning av psykiatrisatsning	0,3
Satsning på kvinnors hälsa och förlossningsvården BP24	1,0
Ökad vårdkapacitet	5,8
Sektorsbidrag VÄB24	39,9

Tabell 2.4. Satsningar på hälso- och sjukvård till kommunerna 2024 – Gotland

Satsning	Ny socialtjänstlag - bemanningssatsning
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	1,2
Region Gotland	0,0
Summa län	1,2

Tabell 2.5 Satsningar på hälso- och sjukvård till regionerna 2025 – Gotland

Satsning	Region Gotland 2025
Sektorsbidrag till hälso- och sjukvården BP25	11,3
Tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatri ska stärkas och köerna kortas BP25	22,4
Fler platser i vuxenpsykiatri VÄB25	1,4
Korta köerna till BUP VÄB25	2,0
Självvald inläggning på psykiatrisk avdelning VÄB25	1,1

Tabell 2.6. Satsningar på hälso- och sjukvård till kommunerna 2025 – Gotland

Satsning	Suicidpreventivt arbete	Första linjens psykiatri inom primärvården	Brottsförebyggande arbete i socialtjänsten BP25	Placeringsstöd till kommunerna i barn- och ungdomsvården VÄB25
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	0,1	1,0	0,9	0,4
Region Gotland	8,1	9,5	0,0	0,0
Summa län	8,2	10,6	0,9	0,4

Tabell 2.7. Satsningar på hälso- och sjukvård och omsorg till kommuner 2026 - Gotland

Satsning	Placeringsstöd till kommunerna i barn- och ungdomsvården	Fortsatt satsning på stöd till nära vård i lands- och glesbygd
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	0,4	7,7
Region Gotland	0,0	7,7
Summa län	0,4	15,3
Summa län	0,4	15,3

Tabell 2.8. Satsningar på hälso- och sjukvård och omsorg 2026 till regioner - Gotland

Satsning	Region Gotland 2026 (Mnkr)
Fortsatt arbete med bättre mödrahälsovård och flickors och kvinnors hälsa	14,4

Förstärkt satsning cancerområdet	2,9
Vaccinationspaket till äldre VÄB26	0,8
Ökat antal IVF-försök VÄB26	1,9

- **Medel för uppdatering av cancerstrategin samt en ambitionshöjning för att kunna ta ett helhetsomtag om cancer och barncancervården**

Inför budgetpropositionen för år 2024 såg regeringen behov av en förstärkning på cancerområdet. Regeringen föreslog ett tillskott om 500 miljoner kronor per år 2024–2026. I BP26 föreslår regeringen att ytterligare 500 mnkr till förs för år 2026. Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

- **Förstärkt vård**

För att möjliggöra en fortsättning av pågående arbete inom hälso- och sjukvård tillfördes 1 miljard kronor för 2023.

- **Förlängd satsning primärvård på landsbygd**

Inför budgetpropositionen år 2023 bedömde regeringen att primärvården på landsbygden var i behov av stöd för att svara upp mot lokala behov. Regeringen tillförde därmed 300 miljoner kronor år 2023 för detta ändamål. I BP26 föreslår regeringen att tillföra ytterligare 300 mnkr för stöd till nära vård i lands- och glesbygd.

- **Äldresamtal**

I budgetpropositionen för 2023 års räkning stärkte regeringen stödet till kommuner och regioner för att bryta och förebygga ofrivillig ensamhet och isolering bland äldre i en satsning på äldresamtal. Samtalen riktades framför allt till äldre personer som inte har hemtjänst eller bor i särskilt boende. I detta syfte avsatte regeringen 145 miljoner kronor under 2023.

- **Effektivitetsdelegationen**

Medel för att inrätta en delegation för effektivitet i hälso- och sjukvården tillfördes i budgetpropositionen för år 2025. Syftet är att genom statliga medel stödja regioner i genomförandet av strukturåtgärder som kan effektivisera dessa verksamheter. Anslaget ska omfatta 250 /år till och med år 2030. Förslaget kräver ett beställningsbemyndigande. Kommunernas och regionernas stöd är ej beräknat eftersom medlen betalas ut efter ansökan.

- **Suicidpreventivt arbete**

Riktad satsning på ett samlat och stärkt suicidpreventivt arbete i budgetpropositionen för 2025 års räkning. Satsningen skulle dels säkerställa ett förbättrat akut omhändertagande vid suicidalitet, dels omhändertagande av vissa av de förslag från Suicidanalys - utredningen som inte kräver lagstiftning. Fördelningen är indikativ.

- **Första linjens psykiatri inom primärvården**

Regeringen bedömde inför budgetpropositionen för år 2025 att primärvårdens arbete och första linjens vård inom området behövde stärkas för att kunna utgöra första ingång vid psykisk ohälsa och därmed avlasta den specialiserade psykiatrin. I detta syfte föreslogs en riktad satsning för att utveckla primärvårdens och första linjens vård. Fördelningen är indikativ.

- **Statsbidrag för omställning till ett brottsförebyggande arbete i socialtjänsten**

Statsbidraget för omställning till ett brottsförebyggande arbete i socialtjänsten syftar till att ge kommunerna stöd i arbetet med att ställa om socialtjänstens arbete för att förebygga att fler unga dras in i kriminalitet. Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen för år 2025 att 200 miljoner kronor skulle fördelas till kommunerna för år 2025, 300 miljoner för 2026 samt därefter 600 miljoner kronor årligen för 2027 och 2028. Summan per kommun baseras till hälften på antalet anmälda brott och till hälften på antalet kommuninvånare. Fördelningen är preliminär.

- **Sektorsbidrag hälso- och sjukvård**

För att stärka regionernas förutsättningar att bedriva en god vård föreslog regeringen i budgetpropositionen för år 2023 ett sektorsbidrag till hälso- och sjukvården på 1 miljard kronor. I vårändringsbudgeten för 2024 förstärktes sektorsbidraget med ytterligare 6 miljarder kronor. Följaktligen tillförde regeringen 2 miljarder kronor till sektorsbidraget i budgetpropositionen för år 2025. Fördelningen är indikativ.

- **Medel för ökad vårdkapacitet i vardagen**

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 2025 att ytterligare 1 miljard kronor skulle avsättas under 2025 för att stärka tillgängligheten och öka vårdkapaciteten. Fördelningen är indikativ.

- **Tillgängligheten till barn- och ungdomspsykiatrin ska stärkas och köerna kortas**

Förstärkt satsning på ökad tillgänglighet till barn- och ungdomspsykiatrin genom prestationsbaserad ersättning till regionerna för att korta köer och väntetider samt för att stödja och följa upp tillgänglighetsarbetet. Fördelningen är indikativ.

- **Förstärkning av psykiatrisatsning**

Inför budgetpropositionen för år 2024 förstärkte regeringen pågående satsningar för att främja psykisk hälsa. För 2024 avsatte regeringen ca 2,2 miljarder kronor. Anslaget ökade därmed med 100 miljoner kronor 2024. Av dessa beräknades 50 miljoner kronor gå till regionerna. För 2025 respektive 2026 beräknas ca 2,2 miljarder kronor per år, vilket innebär att anslaget ökar med 1,6 miljarder kronor 2025 och 1,57 miljarder kronor 2026 jämfört med tidigare beräknade nivåer. I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen ytterligare tillskott till vuxenpsykiatrin om 1,5 miljarder kronor fram till år 2028. Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa. För år 2026

är det inte i dagsläget bestämt hur medlen kommer att fördelas mellan regioner.

- **Satsning på kvinnors hälsa och förlossningsvården**

Regeringen såg inför budgetpropositionen för år 2024 behov av förstärkta satsningar på kvinnors hälsa och förlossningsvården. Regeringen föreslog då en förstärkning av pågående satsning på kvinnors hälsa och förlossningsvården med 200 miljoner kronor 2024–2025. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2026 att förlänga satsningen fram till 2027, och tillföra ytterligare 210 miljoner kronor. Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

- **Ny socialtjänstlag - bemanningssatsning**

Under 2024 skulle arbetet påbörjas för omställningen till en långsiktigt hållbar, mer förebyggande och kunskapsbaserad socialtjänst. I samband med omställningen föreslog regeringen en särskild bemanningssatsning i socialtjänsten. För detta föreslog regeringen att 200 miljoner kronor skulle tillföras kommunerna för 2024. Kommunernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek. Beloppen är indikativa.

- **Försörjningsberedskap i hälso- och sjukvården**

Det försämrade säkerhetsläget i Sveriges närområde med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina gjorde att regeringen bedömde att det fanns behov av att ytterligare stärka hälso- och sjukvårdens försörjning av sjukvårdsprodukter med 50 miljoner kronor i vårändringsbudget för 2024.

- **Bidrag för läkemedelsförmånerna**

Kostnaderna för läkemedel inom förmånerna hade under 2024 ökat mer än vad som tidigare beräknats. Med anledning av detta tillfördes 1 750 000 000 kronor till läkemedelsförmånerna i vårändringsbudgeten år 2024.

- **Ökade kostnader för läkemedelsförmånerna**

I budgetpropositionen för år 2023 ersatte staten regionerna genom ett särskilt statsbidrag för deras kostnader för läkemedelsförmånerna. Kostnaderna för läkemedel bedömdes öka och regeringen föreslog därför att ytterligare 911 miljoner kronor tillfördes anslaget för läkemedelsförmånerna 2023.

- **Vaccinationer covid-19: Medel till regionerna för vaccinationer under 2023**

Regeringen bedömde att det även för 2023 kunde bli aktuellt att genomföra vaccinationer mot covid-19 i enlighet med Folkhälsomyndighetens rekommendationer. För 2023 föreslogs att 500 miljoner kronor skulle avsättas för att kunna ersätta regionerna för utförda vaccinationer.

- **Flexibel övergång mellan BUP och vuxenpsykiatri**

I vårändringsbudgeten för år 2025 gav regeringen tillskott till Socialstyrelsen för att stötta regionerna i arbetet med att underlätta övergången mellan BUP och vuxenpsykiatri.

- **Självvald inläggning och fler platser i vuxenpsykiatri**

I vårändringsbudgeten för år 2025 gav regeringen medel för att öka antalet platser för självvald inläggning på avdelning, samt för att öka antal platser i vuxenpsykiatri i stort.

- **Korta köerna till BUP**

Vidare bör den pågående satsningen för att öka tillgängligheten och korta köerna till barn- och ungdomspsykiatri stärkas, exempelvis genom att främja övergång till andra vårdformer med en mer tillgänglig kapacitet. Därmed tillförde regeringen medel i vårändringsbudgeten för år 2025 för att korta köerna till BUP.

- **Placeringsstöd till kommunerna i barn- och ungdomsvården**

För att stärka förutsättningarna för att alla barn och unga i behov av en placering också ska kunna få det, föreslog regeringen i BP24 en subvention till kommuner för placeringar i den sociala barn- och ungdomsvården. Ytterligare 100 miljoner kronor avsattes för ändamålet 2025. I budgetpropositionen för 2026 förlängdes och förstärktes stödet ytterligare. Det totala statsbidraget tillsammans med förstärkningen uppgår till 500 mnkr/år 2026-2028.

- **Satsningar för att korta vårdköer**

I budgetpropositionen för 2026 gjorde regeringen ett antal satsningar om 1850 miljoner kronor för att korta vårdköerna. I förslaget ingår medel till regionerna för att korta köerna i hälso- och sjukvården. Vidare ingick en bonus för kortare köer inom tre diagnosgrupper (framfall, höftled och gråstar). Inom ramen för satsningen breddades ändamålet till att gälla fler diagnosgrupper.

- **Stärkt vård för sexuellt våldsutsatta**

I budgetpropositionen för 2026 avsatte regeringen 200 miljoner kronor för att skapa en jämlik, personcentrerad och tillgänglig vård för sexualbrottsutsatta. I arbetet med att utveckla vården behöver även EU-direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer beaktas.

- **Ökat antal IVF-försök**

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2026 ett nytt statsbidrag om 327 miljoner kronor till regionerna för att fler ska kunna fortsätta sin IVF-behandling. Det ska möjliggöra att antalet offentligfinansierade IVF-försök kan dubblas och göra det möjligt för fler att fortsätta försöka få den familj de önskar, utan att ekonomin stoppar dem. Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter befolkningsstorlek.

- **Stärkt bemanning på vårdcentraler och sjukhus under sommaren**

Sommaren skapar stora bemanningsproblem i vården när många har semester, samtidigt som vårdbehovet består eller på vissa platser till och med ökar. Många verksamheter behöver exempelvis anställa vikarier för att klara bemanningen. För att möta dessa återkommande problem föreslår regeringen i vårändringsbudgeten för 2026 en särskild satsning inför sommaren. Regionerna får totalt 250 miljoner kronor för att stärka bemanningen, både i

primärvården och på sjukhusen. Eftersom den exakta fördelningen av medel ännu inte är fastställd har ingen regional nedbrytning gjorts.

- **Vaccinationspaket för äldre**

Sjukdomen invasiv pneumokockinfektion är förenad med hög sjuklighet och dödlighet bland äldre personer och kräver omfattande vårdinsatser. Det är angeläget att säkerställa att alla personer över 65 år erbjuds vaccination mot infektionen. För detta föreslår regeringen i vårändringsbudgeten för 2026 att 108 miljoner kronor tillförs regionerna för 2026. Regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter antal invånare som är 66 år och äldre. De nedbrutna beloppen är indikativa.

3 Satsningar på skola och utbildning

Tabell 3.1. SFI för Ukrainare 2023 och 2024 - Gotland

Satsning	SFI för Ukrainare VÄB23		SFI för Ukrainare VÄB24	
	Medel – kommuner (mnkr)		Medel – kommuner (mnkr)	
Kommun				
Gotland	2,7		0,0	
Region Gotland	0,0		0,0	
Summa län	2,7		0,0	

Tabell 3.2. Kunskapsbidraget 2023 - 2026 - Gotland

Satsning	Kunskapsbidraget BP24	Kunskapsbidraget BP25	Förstärkning av Kunskapsbidraget
	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Kommun			
Gotland	0,8	3,3	8,6
Region Gotland	0,0	0,0	0,0
Summa län	0,8	3,3	8,6

Tabell 3.3. Statsbidrag för regionalt yrkesvux 2023 - 2025 - Gotland

Satsning	Region Gotland BP23	Region Gotland VÄB23	Region Gotland BP24	Region Gotland VÄB24	Region Gotland BP25	Region Gotland VÄB25	Region Gotland BP26
	*fördelning saknas	*fördelning saknas					
Regionalt yrkesvux			15,1	0,7	3,7	1,2	0,6

Tabell 3.4. Satsningar på skola och utbildning år 2024 - Gotland

Satsning	Skolsatsning VÄB24		Bidrag till kulturskolan	
	Medel – kommuner (mnkr)		Medel – kommuner (mnkr)	
Kommun				
Gotland	2,7		0,2	
Region Gotland	0,0		0,0	
Summa län	2,7		0,2	

Tabell 3.5. Satsningar på skola och utbildning år 2025 - Gotland

Satsning	Höjd schablonersättning skolväsendet inkl. förskolan	Förstärkning av statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan	Förstärkning av statsbidrag för inköp av läroböcker och lärarhandledningar BP25
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	0,6	3,6	0,9
Region Gotland	0,0	0,0	0,0
Summa län	0,6	3,6	0,9

Tabell 3.6. Satsningar på skola och utbildning 2026 - Gotland

Satsning	Förlängt statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder inom skolväsendet	Förstärkning av Kunskapsbidraget	Fribelopp i maxtaxa i förskolan och fritidshemmet	Förstärkning av kvalitetshöjande åtgärder i förskolan	Förstärkning av statsbidrag för inköp av litteratur VÄB26
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	1,1	8,6	4,6	2,0	0,2
Region Gotland	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa län	1,1	8,6	4,6	2,0	0,2

- **SFI för tillfälligt skyddsbehövande från Ukraina**

Regeringen såg behov av att kommunerna kunde erbjuda kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI) för personer med skydd av det s.k. massflyktsdirektivet under 2023. Målgruppen var de som har flytt från kriget i Ukraina. Regeringen föreslog därför i propositionen om vårändringsbudgeten för 2023 att kommunerna skulle få 100 miljoner kronor i statsbidrag. Motsvarande summa tillfördes i vårändringsbudgeten för 2024. Nedbrytningen är en uppskattning då vissa kommuner samverkar om genomförandet av insatser.

- **Förstärkning av kunskapsbidraget**

Statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling – Kunskapsbidraget – syftar till att stärka kunskapsutvecklingen för eleverna i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet. Regeringen förstärkte kunskapsbidraget med 850 miljoner kronor 2024. Ytterligare 700 miljoner kronor tillfördes för år 2025. I budgetpropositionen för 2026 föreslår regeringen ytterligare en förstärkning med 1,8 miljarder kronor. Nedbrytningen anges i tabell 3.2 och baseras endast på kommunala huvudmän och på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

- **Regionalt yrkesvux**

För att alla vuxna ska kunna arbeta och försörja sig är vuxenutbildning och yrkesutbildning av betydelse. Regional yrkesvuxenutbildning har därför byggts

ut kraftigt de senaste åren, och medel har tillförts kontinuerligt till ändamålet. Fördelningen är indikativ.

- **Särskilda insatser på skolområdet**

För att förstärka statsbidraget till särskilda insatser på skolområdet tillförde regeringen 20 miljoner kronor 2023. Förstärkningen avsåg kostnader för att inrätta eller utveckla anpassade lärmiljöer med få elever och hög personaltäthet i grundskolan eller gymnasieskolan och var en del i ett ökat stöd till barn och elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Fördelningen är indikativ.

- **Förstärkning av statsbidrag för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden**

Regeringen föreslog att 165 miljoner kronor skulle avsättas under 2024 för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar. Kommunernas och regionernas stöd beräknades inte eftersom statsbidraget endast betalades ut till skolhuvudmän med skolenheter som uppfyllde villkoren. Villkoren innebar att ett begränsat antal skolenheter fick del av bidraget, vilket gjorde att tilldelningen per kommun kunde variera mellan åren.

- **Läsa, skriva, räkna**

Regeringen föreslog att 179 miljoner kronor skulle tilldelas insatser I BP24 för att stärka barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling samt matematiska färdigheter. Detta gjordes bl.a. genom en satsning på böcker till förskolor och skolor samt genom att läslistor togs fram i syfte att stödja förskolor och skolor vid inköp av böcker. Vidare föreslogs en förstärkning och utvidgning av satsningar för den pedagogiska personalens kompetensutveckling.

- **Förlängning av bidrag till Kulturskolan**

Regeringen förlängde satsningen på den kommunala kulturskolan i budgetpropositionen för 2024, vilket innebar att kulturskolor runt om i landet fortsatt gavs möjlighet att nå fler barn och unga i socioekonomiskt utsatta områden, utveckla sitt utbud, sina undervisningsformer och sitt elevunderlag. Medlen fördelades utifrån inkomna ansökningar. Nedbrytningen baserades på tidigare års utfall och är därför indikativ.

- **Bidrag till skolan**

För att bidra till goda förutsättningar att upprätthålla kvaliteten i undervisningen och minska risken för att inflationen på ett negativt sätt skulle påverka förutsättningarna för barn och elever att få den utbildning och det stöd som de har rätt till tillförde regeringen 500 miljoner kronor till skolväsendet 2024. Bidraget skulle användas till insatser i kommunal och enskild verksamhet i skolformerna som omfattades.

- **Samlat statsbidrag för personalförstärkning**

För att bl.a. stärka huvudmännens förutsättningar att öka tryggheten och studieron i skolan, förbättra elevhälsan och samtidig avlasta lärare föreslog regeringen i budgetpropositionen 2025 ett samlat statsbidrag för personalförstärkning. Det samlade statsbidraget var även ett led i

regeringens arbete för att minska antalet riktade statsbidrag för att underlätta huvudmännens administrativa arbete med statsbidragen. Regeringen föreslog att det samlade statsbidraget skulle förstärkas med 850 miljoner kronor för 2025. Satsningen saknar fördelning.

- **Försöksverksamhet med intensivträning i svenska**

Regeringen föreslog att 100 miljoner kronor per år från 2025 till 2027 skulle tillföras för försöksverksamhet med intensivträning i svenska. Målet var att stödja elever som behöver extra språkstöd, särskilt under skollov, för att stärka språkutvecklingen. Detta riktar sig särskilt till elever från områden med stort utanförskap. Fördelningen är ej beräknad.

- **Förstärkning av statsbidrag för akutskolor**

För att ge ytterligare ökade förutsättningar för huvudmännen att inrätta akutskolor föreslog regeringen att statsbidraget för personalkostnader för akutskolor i grundskolan skulle förstärkas med 100 miljoner kronor för 2025. Kommunernas och regionernas stöd är ej beräknat eftersom medlen betalas ut efter ansökan.

- **Förstärkning av statsbidrag för inköp av läroböcker och lärarhandledningar**

I syfte att sträva mot principen om en lärobok per elev och ämne föreslog regeringen att statsbidraget för inköp av läroböcker och lärarhandledningar skulle förstärkas med 200 miljoner kronor för 2025. Nedbrytningen baseras endast på kommunala huvudmän och på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

- **Förstärkning av statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan**

Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan är ett mycket viktigt stöd för god kvalitet och likvärdig utbildning i alla förskolor. Statsbidraget kan bl.a. användas för kompetensutveckling för förskollärare och annan personal som arbetar i barngrupper i förskolan och för att minska barngruppernas storlek vilka kan vara åtgärder för att höja kvaliteten i förskolan. Regeringen föreslog att statsbidraget förstärks med 900 miljoner kronor för 2025. I budgetpropositionen för 2026 förstärkte regeringen statsbidraget förstärks med ytterligare 500 miljoner kronor för år 2026. Nedbrytningen baseras på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

- **Höjd skolschablon till kommunerna för att underlätta för inrättandet av mottagnings- och återvändandecenter**

Schablonersättningen för förskola och utbildningsväsendet höjdes för asylsökande och skyddsbehövande elever i budgetpropositionen för 2025. Genom att höja schablonersättningen kunde regeringen adressera de utmaningar som uppstår inom skolverksamheten vid placering av mottagnings- och återvändandecenter i en kommun. Regeringen föreslog att statsbidraget skulle förstärkas med 103 miljarder kronor för år 2025. Medlen till höjda schablonersättningar till kommunerna för förskola och skolväsendet fördelades enligt utfallet för dessa ersättningar 2023 för elever som är asylsökande eller har tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet.

- **Statsbidrag för säkerhetshöjande åtgärder i skolväsendet**

Ett särskilt statsbidrag inrättades i vårändringsbudgeten för 2025 i syfte att stärka säkerheten inom skolväsendet för barn, elever och personal.

Statsbidraget kan nyttjas för säkerhetshöjande och andra brottsförebyggande åtgärder såsom fysiskt skydd av byggnader och lokaler genom t.ex. låssystem eller tekniska lösningar för bevakning av sådana byggnader samt andra säkerhetshöjande insatser. Regeringen avsatte 300 miljoner kronor år 2025. I budgetpropositionen för 2026 förlängde regeringen satsningen till år 2026.

- **Ersättning för inställda digitala nationella prov**

De digitala nationella proven ersätts under våren med pappersprov efter att allvarliga brister upptäckts i Skolverkets nya digitala provplattform. Det har inneburit ökade kostnader för skolor och ökad arbetsbelastning för lärare och annan skolpersonal. För att bland annat minska risken för en negativ påverkan och för att ersätta kostnader för extraarbete föreslog regeringen i vårändringsbudgeten för 2025 att 82 miljoner kronor fördelas till berörda skolhuvudmän.

- **Skolor mot brott**

Alla elever och skolpersonal ska känna sig helt trygga i skolan, utan rädsla för hot och våld. Därför har regeringen lagt fram en proposition om ökad skolsäkerhet (prop. 2024/25:160). Förslagen i propositionen innebär vissa utökade åtaganden för skolhuvudmännen. Regeringen tillförde därför 53 miljoner kronor i vårändringsbudgeten för 2025 och 68 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2026 till kommunerna för ändamålet.

- **Skolsociala team**

Skolsociala team bygger på samverkansstrukturer och tidiga samordnade insatser som syftar till att elever med upprepad eller längre frånvaro ska få stöd till en ökad närvaro i undervisningen och ökad måluppfyllelse. För att ytterligare stärka samverkan mellan socialtjänst och skolan samt öka tryggheten och studieron i skolan och förutsättningarna att bryta en negativ utveckling hos elever med långvarig skolfrånvaro förstärktes satsningen med 50 miljoner kronor i vårändringsbudgeten 2025. Statsbidraget föregås av ansökningsförfarande och har därmed ingen fördelning.

- **Fribelopp i maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet**

Statsbidraget till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan och fritidshemmet ska kompensera för inkomstbortfall till följd av att avgifterna för förskola och fritidshem hålls låga. Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2026 ett fribelopp för inkomster så att hushållens avgifter inom ramen för maxtaxan skulle bli lägre. Statsbidraget för maxtaxa förstärktes därmed med 1 000 miljoner kronor för 2026.

Nedbrytningen baseras på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

- **Förstärkt elevhälsa**

Statsbidraget för personalförstärkning syftar till att skolan ska få bättre förutsättningar att möta elevers behov av stödinsatser i undervisningen, att stärka tillgången till elevhälsopersonal och att förbättra tryggheten och

studieron i skolan. För att ge elever förbättrad tillgång till elevhälsans kompetenser föreslog regeringen i budgetpropositionen för år 2026 att statsbidraget för personalförstärkningar skulle förstärks med 200 miljoner kronor för år 2026.

- **Statsbidrag för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid**

Statsbidraget för hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid syftar till att öka möjligheterna för alla elever att utvecklas så långt som möjligt i sitt lärande och bidra till en ökad likvärdighet. Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2026 att statsbidraget förstärks med 50 miljoner kronor för 2026. Eftersom den exakta fördelningen av medel ännu inte är fastställd har ingen regional nedbrytning gjorts.

- **Statsbidrag för inköp av litteratur**

Statsbidraget för inköp av litteratur syftar till att stärka barns och elevers tillgång till olika typer av litteratur. Statsbidraget ska användas till tryckta skönlitterära och facklitterära böcker. Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2026 att statsbidraget förstärks med 50 miljoner kronor för 2026. Nedbrytningen baseras på tidigare års bidragsramar och är därför indikativ.

- **Språkfrukost**

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2026 en satsning på språkfrukost för elever i förskoleklass och årskurs 1–3. Medlen ska användas till personal- och frukostkostnader. Regeringen föreslår att 30 miljoner kronor avsätts för 2026. Kommunernas och regionernas stöd är ej beräknat eftersom utformningen av satsningen är under beredning.

4 Satsningar som stärker Sveriges civila försvar

Tabell 4.1. Satsningar som stärker Sveriges civila försvar år 2023 – Gotland

Satsning	Region Gotland
Civilt försvar: Regionernas sjukvård	0,6

Tabell 4.2. Satsningar som stärker Sveriges civila försvar år 2023 – Gotland

Satsning	Civilt försvar: Kommunernas sjukvård och socialtjänst		Kommuner och regioners arbete med civilt försvar
	Medel – kommuner (mnkr)	Medel – kommuner (mnkr)	
Gotland	0,6		0,4
Region Gotland	0,0		0,5
Summa län	0,6		0,9

Tabell 4.3. Satsningar som stärker Sveriges civila försvar år 2024 – Gotland

Satsning	Region Gotland
Försörjningsberedskap i hälso- och sjukvården VÄB24	0,3

Tabell 4.4. Satsningar som stärker Sveriges civila försvar år 2024 – Gotland

Satsning	Civilt försvar och krisberedskap BP24
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	0,5
Region Gotland	0,1
Summa län	0,6

- **Kommuners och regioners arbete med civilt försvar**

Givet den försämrade säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde gjorde regeringen bedömningen inför budgetpropositionen 2023 att det fanns behov av stöd för att fortsatt utveckla ett starkt civilt försvar och krishanteringsförmåga. Regeringen tillförde därför 100 miljoner kronor till ändamålet, varav 80 miljoner gick till kommunerna och 20 miljoner till regionerna. Medlen fördelades och betalades ut av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kommunernas och regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter bl.a. befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

- **Kommunernas sjukvård och socialtjänst**

Inför budgetpropositionen år 2023 gjorde regeringen bedömningen att krishanteringsförmågan och beredskapen i socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården behövde stärkas. Därav föreslog regeringen att 300 miljoner kronor per år skulle avsättas till ändamålet. Kommunernas och regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter bl.a. befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

- **Regionernas sjukvård**

Givet hälso- och sjukvårdens centrala roll i det civila försvaret och vikten av att kunna upprätthålla fungerande sjukvård i kris och kris tillförde regeringen 100 miljoner kronor till den regionala sjukvården år 2023. Detta för att påskynda regionernas arbete med att stärka det civila försvaret. Kommunernas och regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter bl.a. befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

- **Kommuner och regioners arbete med krisberedskap och civilt försvar**

Det kraftigt försämrade säkerhetsläget och erfarenheter från Ukraina tydliggjorde behovet av ett starkt civilt försvar. Kommuner och regioner har en avgörande roll för att säkerställa att samhällets funktionalitet kan upprätthållas genom hela hotskalan. Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen för år 2024 att bidragen till kommunernas och regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar fortsätter och tillför därför 100 miljoner kronor årligen. Medlen fördelas och betalas ut av

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kommunernas och regionernas beräknade stöd är en uppskattning fördelat efter bl.a. befolkningsstorlek. De nedbrutna beloppen är därför indikativa.

- **MSB Räddningstjänst**

Förslaget innebar åtgärder för att öka förmågan inom kommunal räddningstjänst under höjd beredskap. Satsningen omfattade 129 miljoner kronor för år 2025 och en permanent satsning om 285 miljoner kronor från år 2029.

- **Riktade insatser till kommuner**

Satsningen innebar att 90 miljoner kronor tillfördes för ändamålet år 2025. Medlen fördelades inom ramen för nuvarande överenskommelse mellan MSB och SKR. Kommunernas stöd för denna satsning är inte beräknat då fördelningen görs via överenskommelsen med MSB.

- **MSB Räddningstjänst**

Det ökade behovet av medel till räddningstjänst följer av fortsatta saneringskostnader med anledning av det stora oljeutsläppet längs Blekinges kust från passagerarfärjan Marco Polo som gick på grund i slutet av 2023. Medel har tillförts MSB 2025 för ytterligare nationella förstärkningsresurser för räddningstjänst avseende bl.a. reservkraft, brandbekämpning samt indikering av farliga ämnen.

- **Civilt försvar: Nationellt införande av NAT-tester**

Regeringen föreslog i Budgetpropositionen för 2026 att så kallade NAT-tester (Nucleic Acid Testing) för screening av blodgivare skulle införas nationellt. NAT-testning är en känsligare metod än den som används i Sverige i dag och gör att smitta kan upptäckas tidigare, vilket innebär förkortade karenstider. Införande av NAT-tester möjliggör blodsamarbete med allierade och individbaserad riskbedömning av blodgivare. Medlen ska fördelas till regionerna.

- **Civilt försvar: Lagerhållningsskyldighet för sjukvårdsprodukter för regioner**

I propositionen Hälso- och sjukvårdens beredskap föreslås det införas en skyldighet i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) för kommuner och regioner att ha en grundläggande lagerhållning av sjukvårdsprodukter som behövs för den vård som de ska erbjuda enligt hälso- och sjukvårdslagen (prop. 2024/25:167). Förslagen om lagerhållning föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Regeringen föreslog därmed i Budgetpropositionen för 2026 att 557 miljoner kronor skulle avsättas under 2026 för bidrag till regionernas arbete med att öka lagerhållningen av sjukvårdsprodukter, och 72 miljoner kronor till kommunerna för samma ändamål (medicintekniska produkter, personlig skyddsutrustning, livsmedel för medicinska ändamål och tillverkningsmaterial). Från 2027 beräknas medel tillföras regionerna via det generella statsbidraget i UO25.

- **Finansiering av åtgärder för beredskap inom livsmedel- och dricksvattenområdet**

I vårändringsbudgeten för år 2026 föreslår regeringen en förstärkning av befintliga investeringsstöd som riktar sig till kommuner och regioner i syfte att snabbt stärka beredskapen inom livsmedels- och dricksvattenområdet, i synnerhet gällande offentlig måltidsverksamhet och dricksvattenförsörjning. Satsningen går inte att bryta ned regionalt. Medlen kommer att fördelas enligt den fördelningsnyckel som Livsmedelsverket har tagit fram i samarbete med regionala aktörer och myndigheter.

5 Satsningar på Sveriges miljö- och klimatarbete i BP25

- **Incitament till kommunerna för vindkraft**

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 2025 att 340 miljoner kronor skulle avsättas år 2025 för att ge kommuner incitament att tillstyrka ny vindkraft och kompensera de som redan gjort det. Medlen kan motsvara fastighetsskatten som vindkraften i kommunen genererat och ökas till 370 miljoner kronor 2026 och 400 miljoner kronor 2027. Stödet syftar till att främja vindkraftsutbyggnad och fördelas till kommuner baserat på installerad vindkraftseffekt.

- **Elstöd Kommuner**

Regeringen avsatte 137 miljoner kronor inför år 2026 för att ersätta kommuner som inte fick fullt elstöd 2023 för att de klassades som jordbruksfastigheter. Vid utbetalningarna av elstöd till företag under 2023 fick ett antal kommuner och regioner inte fullt elstöd eftersom de ansågs bedriva jordbruksverksamhet. Syftet med elstödet var att alla kommuner och regioner skulle få fullt elstöd utan någon reduktion. Det var dock inte möjligt att betala ut något nytt elstöd genom förordningen (2023:233) om elstöd till företag eftersom stödet finansierades genom ett tillfälligt EU-undantag som gjorde möjligt att använda flaskhalsintäkter för elstöd. Denna möjlighet upphörde att gälla den 1 januari 2024. Ett nytt ekonomiskt bidrag behövde därför finansieras genom statens budget.

6 Satsningar på arbetsmarknad

Tabell 6.1 Satsningar på arbetsmarknad - Gotland

Satsning	Sommarjobb 2025
Kommun	Medel – kommuner (mnkr)
Gotland	0,0
Region Gotland	0,0
Summa län	0,0

- **Sommarjobb 2025**

I vårändringsbudgeten för år 2025 avsatte regeringen medel till kommuner med hög arbetslöshet för jobb till ungdomar som avslutat årskurs 8/9 i grundskolan och åk 1/2 i gymnasiet, ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret samt ungdomar som har avslutat eller under innevarande år kommer avsluta sin gymnasieutbildning.

- **Sommarjobb och jobb för unga 2026**

Regeringen föreslår i vårändringsbudgeten för 2026 att avsätta 250 miljoner kronor för en satsning på sommarjobb och jobb för ungdomar som avslutat årskurs åtta eller nio, och för ungdomar efter första eller andra året i gymnasieskolan, samt ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Jobb för ungdomar riktar sig till ungdomar som under 2025 har avslutat, eller under innevarande år kommer att avsluta, sin gymnasieutbildning samt ungdomar som omfattas av det kommunala aktivitetsansvaret. Förslaget syftar till att öka möjligheterna till arbete för ungdomar i kommuner med hög arbetslöshet. Arbetsförmedlingen föreslås få i uppdrag att fördela medel till kommuner för att ändamålet. Satsningen pågår till och med årsskiftet 2026/27. Bedömningen är att cirka 15 000 ungdomar skulle kunna få ett jobb inom ramen för satsningen. Eftersom den exakta fördelningen av medel ännu inte är fastställd har ingen regional nedbrytning gjorts.